

СЕКТОР ОСИГУРАЊА У СРБИЈИ

извештај за прво тромесечје 2007. године

Тржиште осигурања	2
Учесници на тржишту	2
Структура портфеља осигурања	3
Билансна сума и билансна структура.....	5
Показатељи пословања.....	7
Солвентност	7
Квалитет имовине.....	7
Покривеност техничких резерви	8
Ликвидност	9
Аутоодговорност	9
Закључак	10

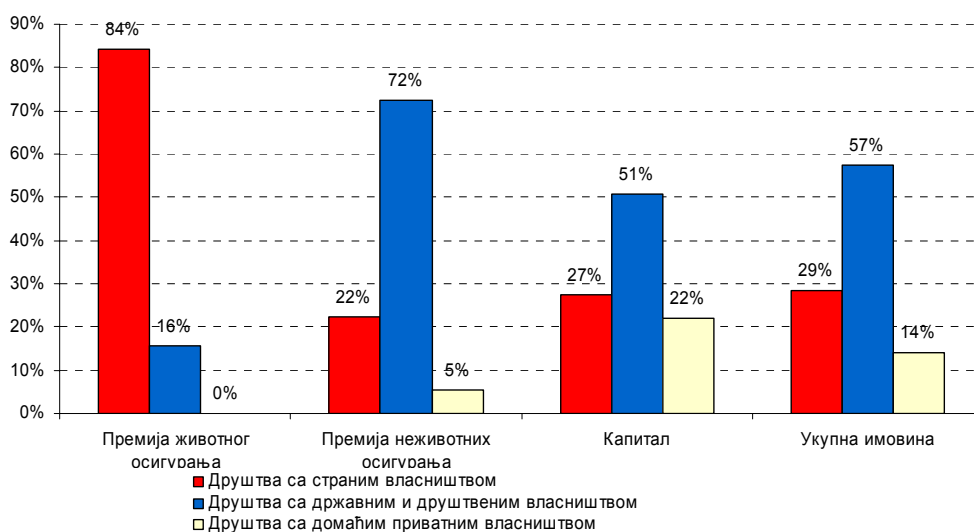
Тржиште осигурања Учесници на тржишту

Друштва за осигурање

У првом тромесечју 2007. године послује 16 друштава, од којих се 13 искључиво бави пословима осигурања, 2 само пословима реосигурања, док се 1 друштво бави пословима осигурања и реосигурања. Од друштава која се баве пословима осигурања искључиво животним осигурањем бави се само 1 друштво, искључиво неживотним осигурањем 6 друштава, а 7 друштава бави се и животним и неживотним осигурањем.

Посматрано према власничкој структури капитала, 8 друштава је у већинском страном и исти број у већинском домаћем власништву (од којих су 2 друштва у државно-друштвеној својини, а 6 друштава у приватној својини).

Преглед података према власничкој структури у првом тромесечју 2007. год

Два највећа друштва за осигурање учествују са 72,3% у неживотним осигурањима, док тржиште животног осигурања великим делом покривају друштва у већинском страном власништву и то са чак 84,4%.

Остали учесници на тржишту

У продајној мрежи, поред друштава за осигурање, учествује 3 банке које су добиле дозволу за обављање послова заступања, 46 правних лица, 87 физичких лица-предузетника, једна туристичка агенција, као и 3.982 физичка лица која су добила овлашћење за заступање односно посредовање у осигурању.

Укључивање банака у продају полиса осигурања би требало да допринесе повећању обима и побољшању квалитета продајне мреже. Да би се то остварило потребно је да друштва за осигурање уведу производе намењене продаји у банкама, значи производе који би били прилагођени потребама корисника банкарских услуга, као и да пружи неопходну подршку банкама у улагању у технику и едукацију запослених.

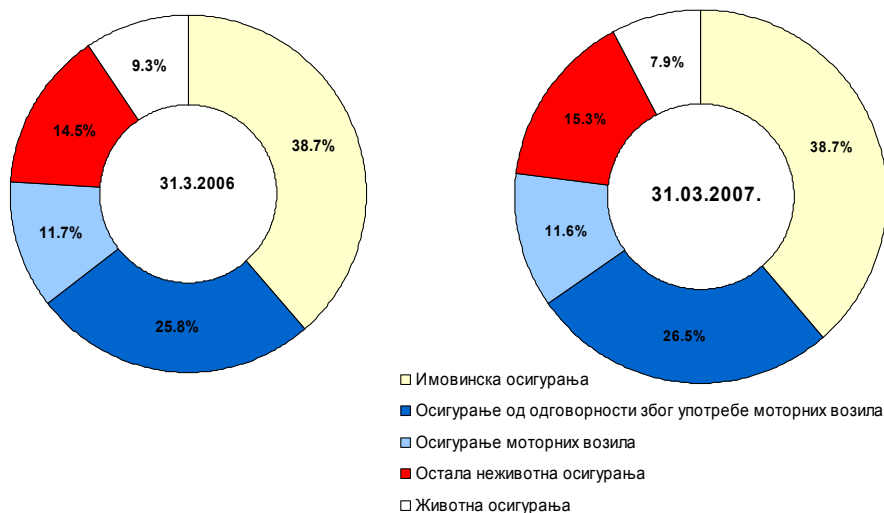
Структура портфеља осигурања

Укупна премија у првом тромесечју 2007. године износила је 11,5 млрд. динара (141 мил. евра или 189 мил. USD), што представља пораст од 16,5% у односу на исти период претходне године.

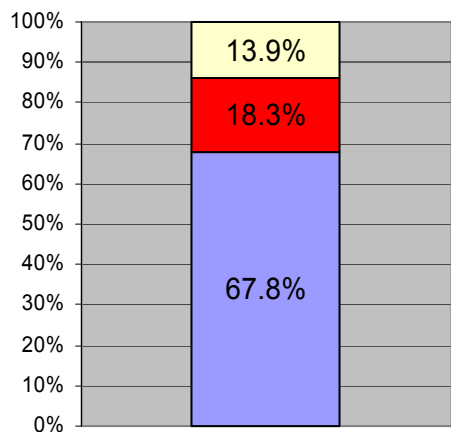
У структури премије учешће неживотних осигурања износило је 92,1%, док је учешће животних осигурања износило 7,9%. У односу на исти период 2006. године када је учешће неживотних осигурања износило 90,7%, а животних осигурања 9,3%, приметан је пад учешћа животних осигурања, што је последица преноса премије добровољног пензионог осигурања три друштва за осигурање на добровољне пензионе фондове.

Структура премије у првом тромесечју 2007. год. је скоро идентична структури у истом периоду 2006. год. Имовинска осигурања (осигурање имовине од пожара и других опасности и остала осигурања имовине) бележе највеће учешће у укупној премији 38,7%, а затим следи осигурање од одговорности због употребе моторних возила са 26,5%.

Премија према врстама осигурања у првом тромесечју 2006. и првом тромесечју 2007.

Учешће у укупној премији
по реег групама, први квартал 2007

■ Дунав, ДДОР ■ Делта, Wiener ■ 9 друштава

Груписање друштава за осигурање према учешћу у укупној премији, извршено у три групе, с тим да прву групу чине друштва са преко 15% у укупној премији, другу са учешћем мањим од 15% и трећу са мање од 3%, указује на присутност велике концентрације портфеља.

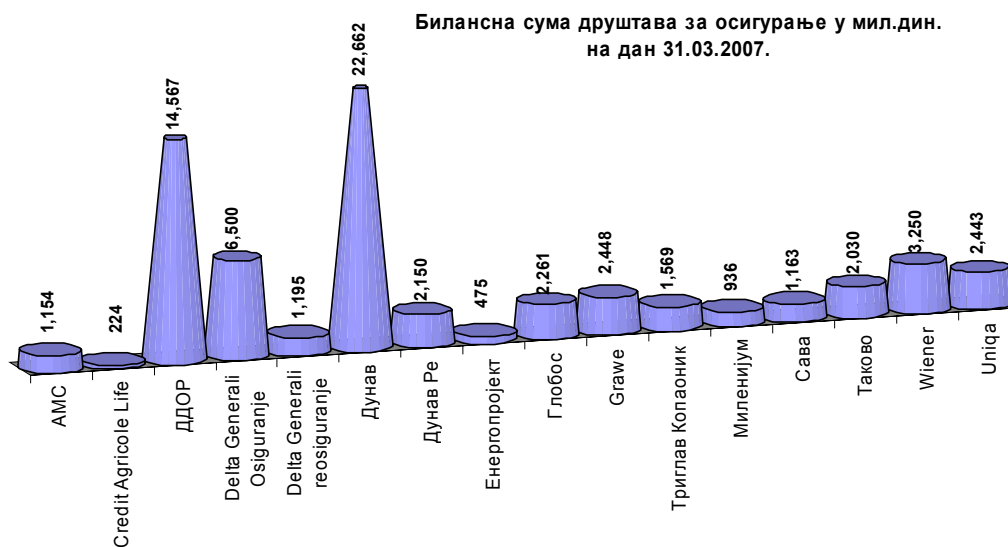
Док у укупној премији у првом тромесечју 2007. највећа два друштва за осигурање бележе учешће од 68%, а друштва у претежно страном

власништву 27,2%, уочава се до сада максимално учешће премије животних осигурања друштава у страном власништву у укупној премији животних осигурања од 84,4%. Пораст овог учешћа са 64,2% у првом тромесечју 2006. год. на 84,4% у истом периоду 2007. год. резултат је преузимања три домаћа приватна друштва за осигурање од стране страних осигуравајућих кућа.

Билансна сума и билансна структура

Билансна сума

Обим пословања сектора осигурања, мерен билансном сумом друштава за осигурање, у поређењу са првим тромесечјем 2006. године, повећан је у првом тромесечју 2006. године за 34%, односно са 48,6 млрд. дин. на 65 млрд. дин.

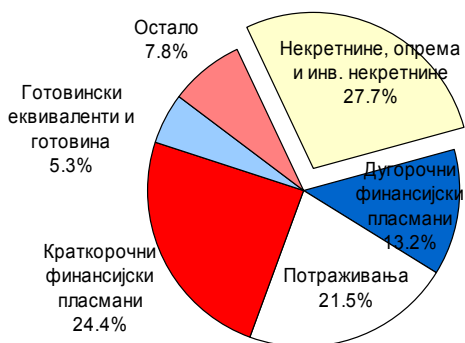

Структура активе

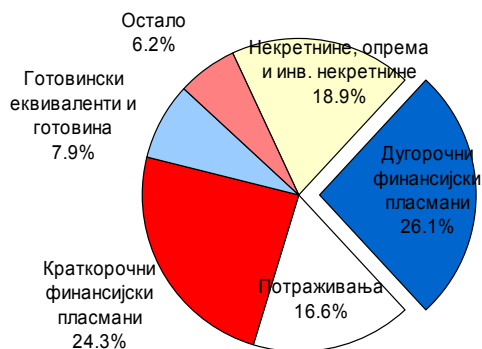
У структури активе друштава за осигурање са стањем на дан 31.3.2007. године, претежно учешће од 54,2% исказује и даље обртна имовина (од чега на краткорочне финансијске пласмане 24,3%, а на потраживања по премијама 16,6%), док се 45,7% односи на сталну имовину (од чега 26,1% на дугорочне финансијске пласмане, а 18,9% на некретнине и опрему).

У поређењу са истим периодом претходне године уочава се побољшање структуре активе обзиром да, с једне стране дугорочни финансијски пласмани преузимају претежно учешће у оквиру сталне имовине од некретнина, са растом од 104,6% (што је великим делом резултат улагања два највећа друштва у акције којима се тргује на тржишту), а с друге стране учешће потраживања у оквиру обртне имовине показује тенденцију опадања (са 21,5% на 16,6%), док доминантност овог учешћа припада краткорочним финансијским пласманима, што је резултат повећања улагања средстава од стране друштава, а у циљу извршења преузетих обавеза.

Структура активе на дан 31.3.2006. године

Структура активе на дан 31.03.2007. године

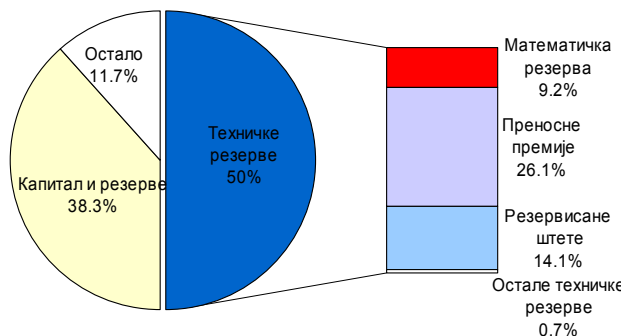
Структура пасиве

У структури пасиве на дан 31.3.2007. године техничке резерве исказују учешће од 52,2%, а капитал и резерве 37,4%.

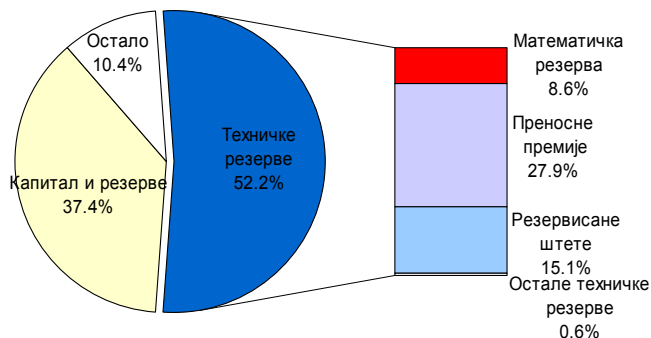
У поређењу са структуром пасиве у истом периоду претходне године, када су претежно учешће у пасиви од 50% исказивале техничке резерве, а капитал и резерве учешће од 38,3%, уочава се да друштва у првом тромесечју 2007. године настављају са смањивањем учешћа свог капитала у корист повећаних издвајања средстава у техничке резерве. Раст техничких резерви у посматраном периоду износи 28,7% и то са 24,4 млрд. динара на 31,4 млрд. динара, при чему највећи пораст у структури ових резерви од 32% су имале преносне премије и резервисане штете.

Настављени тренд повећавања техничких резерви (уз нижи раст премије од 16,5%), као значајан показатељ резултата предузетих активности на стабилизацији и уређивању тржишта осигурања, указује на прихватање добре праксе осигураваача да реалније процењују ове резерве и тиме у значајној мери доприносе заштити интересе осигураника и корисника осигурања, као и јачању поверења у сектор осигурања.

Структура пасиве на дан 31.3.2006. године

Структура пасиве на дан 31.3.2007. године

Показатељи пословања

Солвентност

Солвентност друштва за осигурање зависи од довољности техничких резерви за преузете обавезе као и од довољности гарантне резерве као вида заштите осигураника у случају непредвиђених губитака у пословању, односно као амортизера за губитке који нису покривени техничким резервама.

Законом о осигурању, почев од 30.06.2005. године први пут је у Србији уведена обавеза друштава да одржавају гарантну резерву на нивоу који је изнад маргине солвентности.

Подзаконском регулативом, сачињеном у складу са директивама Европске уније, маргина солвентности се од јуна 2005. год. обрачунава на основу критеријума који уважавају врсту послова којима се друштва за осигурање баве, као и обим пословања и штете у трогодишњем периоду.

Маргина солвентности на дан 31.3.2007. год. у Србији је износила 8,9 млрд. дин., а гарантна резерва 19,7 млрд. дин.

Квалитет имовине

Учешће нематеријалних улагања, некретнина, пласмана у хартије од вредности којима се не тргује на тржишту и потраживања (као облика активе које може карактерисати отежана наплативост, као и прецењено исказивање у финансијским извештајима) у укупној активи друштава која се претежно баве пословима *неживотних осигурања* у 2006. години и првом тромесечју 2007. год. респективно износи 42,96% и 41,23%. На

позитивну промену вредности овог показатеља у првом тромесечју 2007. године, која у смислу овог показатеља значи смањење проблема у измиривању обавеза ових друштава, утицао је већи пораст укупне активе друштава од пораста вредности дела активе коју може карактерисати отежана наплативост.

Учешће облика активе које може карактерисати отежана утрживост смањено је и у друштвима која се претежно баве пословима *животних осигурања* са 18,37% у 2006. години на 17,53% у првом тромесечју 2007. године.

Покривеност техничких резерви

Осим адекватног формирања нивоа техничких резерви, друштво је дужно да врши улагање средстава зависно од врста осигурања које обавља, водећи рачуна о рачности обавеза, профитабилности и дисперзији улагања, а у циљу обезбеђења заштите интереса осигураника и трећих оштећених лица, односно благовремене исплате штета.

У друштвима која се претежно баве пословима *неживотних осигурања* у првом тромесечју 2007. године се бележи даље побољшање у односу на 2006. годину. Наиме, покривеност техничких резерви, прописаним облицима активе износи 104,92%, док је у 2006. години износило 100,26%. Ипак, и поред овог побољшања, као и побољшања исказаног кроз показатељ који узима у обзир и прописану диверсификацију улагања у прописане облике активе, по којем покривеност техничких резерви у првом тромесечју 2007. године износи 97,97%, а у 2006. години је износило 95,11%, закључују се да је још увек присутна недовољна диверсификација пласмана.

У друштвима која се претежно баве пословима *животних осигурања* у првом тромесечју 2007. године побољшава се покривеност техничких резерви прописаним облицима активе и износи 107,38%, док је у 2006. години износило 99,32%. Такође се благо побољшава и диверсификација пласмана у односу на 2006. годину обзиром да покривеност техничких резерви прописаним облицима активе уз уважавање захтева за диверсификацијом пласмана у 2006. години је износило 98,24%, а у првом тромесечју 2007. године 98,61%.

У првом тромесечју 2007. године техничке резерве *животних осигурања* друштава која се баве пословима осигурања највећим делом биле су покривене хартијама од вредности (66%) и депоновањем код банака (22%). У структури покрића техничких резерви *неживотних осигурања* најзаступљеније је улагање у депоновање код банака са 25%. Следе потраживања за недоспеле премије са 21% и акције којима се тргује са 18%.

Код друштава која се баве пословима реосигурања у структури улагања техничких резерви неживотних осигурања преовлађује готовина

са 36%, преносна премија која пада на терет ретроцесионара са 19% и акције којима се тргује са 15%.

Ликвидност

Добро постављен систем управљања ликвидношћу је предуслов за преузимање обавеза друштва како по обиму тако и по рочности.

Да би друштво било у стању да одговори обавезама оно мора водити рачуна како о усклађености средстава и обавеза по рочности, тако и о утрживости и квалитету својих средстава. Обзиром да су висина и тренутак настанка појединачних штета неизвесни, друштво мора пажљиво да планира структуру својих средстава пре свега за измирење обавеза по штетама, а онда и осталих обавеза.

У друштвима која се претежно баве пословима *неживотних осигурања* показатељ који мери ликвидност као однос брже утрживе активе (акције којима се тргује на организованом тржишту, друге хартије од вредности расположиве за продају којима се тргује на организованом тржишту, хартије од вредности издате од стране државе, централне банке, међународних финансијских институција и готовински еквиваленти и готовина) и краткорочних обавеза у првом тромесечју 2007. год. износи 76,11% и у поређењу са 62,44% у 2006. години, представља побољшање које је проистекло из бржег раста ликвидне активе (31,87%) од краткорочних обавеза (8,2%).

Овај показатељ код друштава која се претежно баве пословима *животних осигурања* износи у првом тромесечју 2007. године 171,59% што говори о више него довољним ликвидним средствима за покриће обавеза краткорочног карактера.

Аутоодговорност

Обавезним осигурањем власника моторних возила од одговорности за штету причињену трећим лицима у првом тромесечју 2007. године се бавило 9 друштава.

Док с једне стране укупна премија аутоодговорности бележи раст од 20% у односу на први квартал 2006. године, с друге стране се уочава раст износа решених штета од 36,8%.

И у овом сегменту, као и код осталих врста осигурања, присутна је концентрација портфеља - два највећа друштва покривају скоро 60% тржишта.

Закључак

Из упоредних података првог тромесечја 2007. год. и истог периода 2006. год. може се закључити да се наставља позитиван тренд стања и развоја на тржишту осигурања:

- Остварен је пораст билансне суме сектора осигурања за 34% и то са 48,6 млрд. дин. на 65 млрд. дин., уз наглашени раст билансне суме друштава у већинском страном власништву од 135%.
- Остварено је повећање капитала од 20 % , тј. са 18,7 млрд. динара на 22,5 млрд. динара, с тим да највећи пораст у посматраном периоду бележе друштва у страном власништву – 133%.
- Остварено је повећање техничких резерви од 29%, док је квалитет њиховог улагања побољшан уз и даље присутну недовољну диверсификацију пласмана.
- Укупна премија од 11,5 млрд. дин. је за 16,5% већа од премије у првом тромесечју претходне године.
- Учешће неживотних осигурања од 92,1% у укупној премији је доминантно. Значајан пораст у оквиру неживотних осигурања са учешћем у укупној премији већим од 3% бележи добровољно здравствено осигурање и то по стопи од 48%.
- Животна осигурања смањују своје учешће у укупној премији од 9,3% на 7,9% што је последица преноса премије добровољног пензионог осигурања три друштва за осигурање на добровољне пензионе фондове основане према законској регулативи.
- Учешће два највећа друштва у укупној премији, иако смањено од 68,3% на 67,9%, говори о присутној концентрацији тржишта.
- Број друштава за осигурање смањен је са 18 на 16, док је број запослених повећан по стопи од 11%.

Србија представља значајан потенцијал за развој различитих видова дугорочне штедње, укључујући животну осигурање као једног од фактора привредног раста, у условима консолидације тржишта и стабилног раста бруто домаћег производа и личних примања, с једне стране, и условима неразвијеног животног осигурања с друге стране.